

at få flere til at vælge en tilværelse som selvstændig og få flere til at tage en risiko, og vi skal skabe bedre rammevilkår for dem, der allerede har taget springet.

Som det blev nævnt i begrundelsen, har Danmark tilsyneladende en meget kedelig rekord i iværksætteraktiviteten, og dertil kommer, at mange nye virksomheder ikke overlever de første år. Kun lidt over halvdelen af de virksomheder, der blev etableret i 1990, eksisterede stadig i 1995, altså 5 år efter, og det er en foruroligende statistik. Vi ved nemlig, at iværksætterne er af betydning for dansk erhvervsliv, og at iværksættere og mindre virksomheder stimulerer en dynamisk erhvervsudvikling. De er gode til at skabe vækst, fornyelse, innovation og fleksibilitet, og det er nogle af de centrale elementer i vores konkurrenceevne.

For at prøve at tage springet og gå videre med yderligere initiativer iværksatte jeg i foråret et udvalgsarbejde, som skulle foretage en helheds-vurdering af hele iværksætterområdet og prøve at se på, hvilke barrierer der er for start af egen virksomhed. Udvalget fik samtidig til opgave at komme med forslag til, hvordan disse barrierer kunne fjernes, således at flere kunne få lyst til at starte egen virksomhed og desuden få nogle bedre overlevelseshænder.

Da jeg nedsatte udvalget, lagde jeg megen vægt på, at alle interesser inden for iværksætterområdet blev dækket ind. Udvalget er derfor sammensat af folk med bred og varieret indsigt i iværksætterens problemer. 23 medlemmer blev det til, og det er jo i hvert fald mange. En del af medlemmerne repræsenterede organisationer og ministerier, andre blev udpeget personligt, og kendetegnende for disse personer var og er, at de alle til daglig har iværksætterproblematikken tæt inde på livet.

Iværksætterudvalget har gennemført en grundig analyse af området og de rammebetingelser, som i dag lægges til grund for start af egen virksomhed, og det har også lagt vægt på at beskrive de barrierer, iværksætteren står over for. På baggrund af analysen heraf har udvalget vurderet, at der navnlig er fem indsatsområder, som er særlig vigtige og derfor bør prioriteres højt, når regeringen og Folketinget skal fastlægge indsatsen over for iværksætterne.

For det første er der det, vi har talt om så tit, nemlig iværksætterkulturen, selvstændighedskulturen. Det danske samfund er præget af en lønmodtagerkultur. Vi ved det, vi taler tit om det, det er sagt så ofte, udvalget gør opmærk-

som på det, og vi er også enige med udvalget i, at et centralt indsatsområde her er uddannelsessystemet.

Regeringen er allerede i fuld gang med at styrke indsatsen på dette område. I efteråret udsendte et udvalg, som blev nedsat af min kollega undervisningsministeren, en betænkning, som kommer med forslag til en samlet uddannelsesstrategi på iværksætterområdet lige fra folkeskolen til de højere uddannelser. Børn og unge skal motiveres og kvalificeres til at vælge en tilværelse som selvstændige, og betænkningen rummer en række forslag til, hvordan vi gennem uddannelsessystemet i langt højere grad, end tilfældet er i dag, kan motivere og kvalificere børn og unge til en tilværelse som selvstændige. Her i februar vender undervisningsministeren tilbage til Folketinget med en redegørelse, som indeholder konkrete forslag til initiativer.

Et andet hovedområde, udvalget pegede på, var, at manglende adgang til kapital er et problem for mange iværksættere. Formidlingen af kapital til iværksættere og små og mellemstore virksomheder er stadig utilstrækkelig, siger udvalget. En sund virksomhed, ny som gammel, har et afbalanceret forhold mellem fremmedkapital og egenkapital, men især for nye virksomheder er det meget vigtigt, at egenkapitalen ikke bliver for lille og fremmedkapitalens andel tilsvarende for stor, for så er der nemlig risiko for, at virksomheden lider rentedøden. De høje renteutgifter for virksomheder med stor fremmedkapital forstærkes endvidere af, at sådanne virksomheder typisk skal betale højere renter af deres banklån, fordi banken ofte – og helt berettiget – vurderer risikoen for sådanne udlån som stor.

Egenkapital kan både frembringes gennem ejerens opsparing og virksomhedens overskud efter skat samt ved tilførsel af egenkapital udefra, f.eks. i form af aktie- og anpartskapital, som er indskudt af investorer. Nogle iværksættere ser det som en fordel at knytte eksterne investorer til virksomheden med afgivelse af oplysninger og indflydelse til disse. Andre iværksættere – og også mere etablerede virksomheder – lægger vægt på at bevare fuld eller stor kontrol med virksomheden, hvilket kan være et helt berettiget ønske. Erhvervspolitikken skal sikre, at alle typer virksomheder og iværksættere har gode muligheder for at få tilført alle former for kapital. Det er derfor vigtigt, at den juridiske infrastruktur er i orden på både det finansielle og det